

Editorial

Falošné kúzla adventu

Vstúpili sme do obdobia adventu a blížiacich sa Vianoc. Pri prechádzkach ulicami miest nám to prezrádzajú vysvietené a bohato vyzdobené výklady. Na každom kroku žiaria vianočné ozdoby a premyslená reklama nás láka do obchodov. Kúp toto, kúp tamto, kúp hento! Podvedome sa bránime a podvedome sa podriadujeme tlaku komercie. Veď si TO kúpime, budeme šťastnejší, spokojnejší a šťastní bude aj človek nami obdarovaný. Lenže, skutočný význam očakávania narodenie Božieho Syna sa v odblesku sviečok a všakovakých ozdôb dostáva do úzadia. Namiesto toho, aby sme sa v období adventu duchovne pripravovali na príchod Ježiška, necháme sa leskom vyzdobených výkladov vtiahnuť do hektického predvianočného zhonu. Podvečernými ulicami mesta sa náhlime za nákupom darčiekov pre svojich blízkych. Stávame sa aj aktívnymi účastníkmi predvianočného programu, na námestí popíjame punč a jeme klobásu. „Za mojich mladých rokov sme advent prežívali inak,“ hovorí mi stará mama a ja jej musím sľúbiť, že tohto roku sa v počas príprav na Vianoce zbavím všetkých falošných kúziel adventu a Vianoc, ktoré poznáme len v podobe ozdôb, blikajúcich výkladov obchodov a honosných darčiekov. Sľubujem, že tohtoročné Vianoce ma naplnia skutočným čarom, ktoré nespočíva v najkrajšom vianočnom stromčeku, pod ktorým bude ležať hŕba hmotných darčiekov, ale... Čaro pravých Vianoc nájdem na celkom opačnom póle - v láske, pokoji, srdečnosti, v rozdaní sa blízkym, v odumretí vlastného Ja pre druhých...

Ludmila Synaková

1.strana

Ocenenie 50 rokov vernosti jednému divadlu

Cena primátora pre herca Andreja Rimka

Za celoživotný prínos k rozvoju slovenského divadelného a filmového umenia odovzdal primátor Nitry Ferdinand Vítek hercovi Divadla Andreja Bagara v Nitre Andrejovi Rimkovi Cenu primátora. Na slávnostný akt odovzdávania mestského ocenenia sa do Nitry v rámci svojej pracovnej cesty po Dolnej Nitre prišli pozrieť aj zástupcovia hornonitrianskeho regiónu. Akt oceňovania člena hereckého súboru Divadla Andreja Bagara dostal týmto spôsobom ešte slávnostnejší ráz.

Člen hereckého súboru DAB Andrej Rimko prevzal túto cenu za 55-ročné pracovné jubileum a za 50 rokov vernosti nitrianskemu divadlu. Ako sám priznal, sudičkám ďakuje za dar herectva a za to, že na doskách divadla sa mohol prevetelovať do stoviek osudov svojich postáv. Andrej Rimko netajil dojatie, keď sa priznal, že za celých 50 rokov v službách tália, je toto úplne prvé ocenenie jeho práce. „Pán primátor mi povedal, aby som si na odovzdávanie priviedol aj rodinu. Ale celá moja rodina je tu, plus ešte asi 30 ďalších ľudí,“ povedal Rimko, narážajúc na prítomných i neprítomných hercov súboru. Keďže Andrej Rimko je zároveň predsedom spolku abstinentov v Nitre, daroval mu riaditeľ DAB Ján Greško namiesto fľaše alkoholu škatuľový džús. Predtým mu prečítal osobný list, v ktorom vysoko hodnotil jeho tvorivý prínos pre vysoký kredit nitrianskeho divadla.

Ludmila Synaková

Primátori krajských miest sa stretli v Nitre

Odmietajú zvyšovať miestne dane

V dňoch 8. a 9.novembra sa na pôde nášho mesta stretli primátori siedmich krajských miest (primátor Žiliny Jána Slota sa ospravedlnil). V rámci spoločenskej časti navštívili v pondelok večer DAB, kde si pozreli inscenáciu Mariša. Utorok sa už niesol v čisto pracovnom duchu, keď hlavnou témou ich rokovania bola problematika regionálneho školstva a v druhej časti neplánovane rozoberali problémy, ktoré im prináša fiškálna decentralizácia. Ako konštatovali, zavedenie normatívneho financovania regionálneho školstva je systémový a správny krok a jeho uplatnenie bolo spojené s malými ťažkosťami, ktoré bude možné odstrániť v nasledujúcom období.

Zaskočil ich však posledný návrh nariadenia vlády o rozdelení finančných prostriedkov z daní fyzických osôb, ktorý je výrazne v neprospech veľkých miest. Takýto návrh v zásade odmietajú, pretože nepovažujú za správne, aby zvyšovaním miestnych daní vo veľkých mestách sa takto nepriamo financovala neefektívna samospráva v malých obciach.

Pri porovnávaní celoslovenských ukazovateľov konštatovali neproporcionálne rozdelenie normatívov medzi základnými a strednými školami a tiež aj na neefektívne využívanie prostriedkov pri financovaní škôl s menším počtom žiakov a to najmä v menších obciach. „Normatív na žiaka základnej školy je 23 tisíc korún, ale máme aj také obce, kde paradoxne vychádza na 150 tisíc,“ uviedol primátor Trenčína Branislav Celler. „Keby sme nezapojili do financovania škôl svoje rozpočty, nenapravili by sme ani havarijné stavy“, konštatoval primátor Prešova Milan Benč. „Mesto Banská Bystrica do 10. mája nezákonne financovalo platy učiteľov, lebo nedostávali finančné prostriedky, ktoré mali byť zo štátneho rozpočtu. Namiesto 10 mil. Sk sme dostali 8 a z daní občanov sme dávali 2 mil. na platy pedagógov“, ilustroval situáciu banskobystrický primátor Ján Králik.

Primátori považujú za potrebné rešpektovať pri stanovení normatívov reálny vývoj demografických ukazovateľov a tiež vývoj cien súvisiacich s rastúcimi nákladmi na prevádzku škôl. V budúcom a v nasledujúcich rokoch očakávajú reálne zvýšenie mzdových normatívov v súlade s deklarovaným zámerom primerane posilniť spoločenské postavenie učiteľov. Preto aj z tohto stretnutia vyzývajú ministra školstva, aby do ďalšieho procesu schvaľovania rezortnej legislatívy aktívne

zapojil predstaviteľov K8. Od pripravovaných úprav očakávajú posilňovanie kvality vyučovania a efektívnosti využívania financií, konkrétne znížením váhy veľkostného koeficientu. Primátori privítali financovanie originálnych kompetencií z vlastných daňových príjmov v súlade s fiškálnou decentralizáciou, čo chápu ako posilnenie zodpovednosti a samosprávnych funkcií miest a obcí. Primátori K8 sa zhodli aj na tom, že je potrebné urýchlene prijať pripravovaný zákon o športe a doriešiť systém financovania športu na Slovensku. Podľa primátora Nitry Ferdinanda Víteka, súčasná situácia prináša neúnosný tlak na financovanie rozvoja športových aktivít na samosprávu. Aj preto požadujú, aby sa do systému rozdeľovania financií zapojili aj miestne samosprávy, najmä v oblasti kapitálových výdavkov. Zdôraznili, že podpora športu je významným prvkom pri ovplyvňovaní zdravého životného štýlu najmä mladej generácie. (sy)

2.strana

Starostovia a osvetári z hornej Nitry

Prišli sa k nám poučiť

Kytice kvetov a slov uznania sa čerstvému držiteľovi Ceny primátora Andrejovi Rimkovi dostalo aj od starostov, poslancov a členov kultúrnych komisií obecných zastupiteľstiev z hornonitrianskeho regiónu. Ako mi povedala riaditeľka Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi Amália Lomnická, do Nitry prišli nabráť inšpiráciu. V uvoľnenej besede po skončení slávnostného aktu sa priznali, že v domácich podmienkach chcú prevziať všetko inšpiratívne, čo sa im na slávnostnom obrade páčilo. Starosta obce Chynorany Ľudovít Košík ocenil priestory nitrianskej synagógy, ktoré dovoľujú, aby v sieni došlo k bezprostrednému kontaktu. Alene Benešovej, vedúcej Zboru pre občianske záležitosti v Kľačane sa páčila bezprostrednosť slávnostnej chvíle. Predsedníčka kultúrnej komisie v Opatovciach nad Nitrou Vlasta Drábová oceňovala uvoľnenú atmosféru a spôsob komunikácie moderátorky Oľgy Csákayovej s jubilantom, ako aj s publikom. Štyridsaťčlenná delegácia z Hornej Nitry sa ešte zúčastnila na slávnostnom uvítaní detí do života vo Veľkom Záluží a na obecný úrad do Ivanky pri Nitre sa zašli pozrieť, ako sa v miestnych podmienkach sobáša. Podľa primátora Nitry Ferdinanda Víteka tento spôsob komunikácie a výmeny skúseností medzi regiónmi je určite zaujímavý a podnetný pre obe strany. Zostáva veriť, že úroveň občianskych obradov bude mať aj vďaka takýmto aktivitám neustále sa zvyšujúci trend.

„Slová uznania sa počúvajú dobre,“ reagovala vedúca oddelenia kultúry a športu mestského úradu Dagmar Bojdová, ktorá je spolu s moderátorkou Oľgou Csákayovou autorkou scenárov a zamestnankyňou Ľudmilou Brathovou aj dušou slávnostných obradov v meste.

V úrovni obradov sa rozhodli zdvihnúť latku náročnosti. Nedávno vypísali konkurz na miesta účinkujúcich, v ktorom hľadajú nové talenty. Obyvatelia Nitry prácu oddelenia kultúry oceňujú a vítajú, pretože nie každý chce mať občiansky obrad v kostole. Ako dodáva D. Bojdová: “Bez úzkej spolupráce s ľuďmi, ktorí majú talent a cítia radosť z dobre vykonanej práce, by to nešlo tak dobre, ako to ide. Zostávame však aj naďalej skromní, pretože sa ešte aj my máme stále čo učiť.”

Ľudmila Synaková

Kultúra trpí na finančnú podvýživu

Do funkcie vedúcej oddelenia ste boli menovaná po úspešnom absolvovaní konkurzu a – čo je najdôležitejšie - po niekoľko ročnom pôsobení na tomto oddelení. Sú pre vás tieto skúsenosti prínosom?

V každej životnej skúsenosti je skrytá schopnosť pôsobiť obohacujúco, inšpiratívne, poučne i varovne. Jej odhalenie a pochopenie má každý z nás vo vlastných rukách. Jedenásť rokov pôsobenia v oblasti kultúry na tomto oddelení mi naozaj dalo množstvo príležitostí preniknúť do tejto problematiky, získať prehľad a nadviazať dobré vzťahy s kultúrnymi inštitúciami i občianskymi združeniami pôsobiacimi v našom meste – bez vzájomnej spolupráce a nadšenia sa len ťažko dá hovoriť o realizácii akéhokoľvek zámeru. Mojm veľmi dôležitým pilierom je rozhodne kolektív ľudí tohto oddelenia, ktorým aj touto formou ďakujem za úsilie a osobné zanietenie vkladané do našej spoločnej práce.

Miestna kultúra – ako je naša nitrianska – má asi všade svojich nadšencov, ale aj odporcov. Ako ju vnímate Vy na vašej pozícii?

Kultúru v tom najširšom zmysle slova vnímam cez jej poslanie, jedinečne obsiahnuté v slovách Milana Rúfusa : „Kultúra a kultúrnosť nie je vec samoučelná, nie je to vec sama osebe a sama pre seba, je to vec, ktorá dá zmysel vtedy, keď jej konečným cieľom je kultivovanie, zušľachtovanie a poľudšťovanie človeka. A keď bude kultivovanejší jednotlivec, budú sa touto kvalitou vyznačovať aj medzilidské vzťahy.“

Veľmi si vážim pôsobenie všetkých významných osobností nitrianskeho kultúrneho života, ktoré nesú dobré meno nášho mesta nielen po Slovensku, ale aj za jeho hranice, i tých, ktorí svojou činnosťou vytvárajú podhubie a dobrú pôdu pre rozvíjanie a umelecký rast mladých talentov.

Neviem, čo máte na mysli pod pojmom „odporca miestnej kultúry“. Akýkoľvek impulz, ktorý korešponduje s uvedenou Rúfusovou myšlienkou o poslaní kultúry a kultivovaní človeka, môže byť v konečnom dôsledku pozitívnym posunom. Častokrát zaznievajú kritické slová na adresu kultúrneho života v Nitre. Anketa na web. stránke Nitry hovorí jasnou rečou: až ....% účastníkov ankety nie je spokojných. Žiaľ, anketa nedáva priestor nápadom, návrhom na zlepšenie, ktoré by iste mohli byť inšpiráciou pre všetkých, ktorí sa podieľajú na koncipovaní kultúrneho diania.

Akú úlohu tu zohráva alebo má zohrávať samospráva? Pokúsím sa o stručný náčrt vzhľadom na limitujúci rozsah článku. V súlade so zákonom o obecnom zriadení je úlohou obce vytvárať podmienky pre kultúrnu, osvetovú a záujmovo-umeleckú činnosť, pre telesnú kultúru a šport, pre ochranu kultúrnych pamiatok, správu kultúrnych pamiatok a pamätihodností, viesť obecnú kroniku, spolupracovať s občianskymi združeniami a inými právnickými i fyzickými osobami na svojom území, obec môže udeľovať čestné občianstvo, vyznamenania a ceny, zabezpečuje občianske obrady, ustanovuje symboly a podmienky ich používania, kontroluje dodržiavanie vydaných nariadení.

Takto v stručnosti vyzerá základný rámec pôsobnosti nášho oddelenia, ktoré sa snaží svojím dielom prispieť do spoluvytvárania mozaiky zvanej nitrianska kultúra. Samozrejme v rámci svojich kompetencií a možností, personálnych

i finančných – aj keď, a to chcem zdôrazniť, nie vždy je problém v peniazoch a ich nedostatku, ako sa to často zdôrazňuje. Myslím si, že všetko je v ľuďoch, v ich ochote zapáliť sa pre vec a vložiť do realizácie dobrej myšlienky kúsok zo seba.

Akým smerom chcete aby sa kultúra v meste uberala? Aké máte plány?

Život každého mesta pulzuje vo všetkých oblastiach vlastným tempom a netrúfam si povedať, že je v značnej miere ovplyvnený „chcením“ jednotlivca, či malej skupiny. Tu je naozaj nevyhnutná už viackrát spomenutá ochota spolupracovať a vytvárať partnerstvá od najjednoduchších foriem až po medzinárodné kontakty miest a regiónov. To je cesta, ktorou sa určite oplatiť ísť.

Plány? Koncipovať rozvoj kultúry so zreteľom na jej slávnu históriu a osobitné postavenie v dejinách Slovenska. Myslím si, že úcta k vlastným dejinám je mostom, po ktorom každý národ nesie ďalej svoj osud. Napriek tomu, čo som práve povedala, alebo práve preto, si spolu s mnohými povzdychnem „a kdeže je tá slávna história? Môžeme ju vidieť?“ V najstaršom slovenskom meste, ktoré sa dostalo do písomných prameňov už okolo r. 870 – 871 zmienkou v spise Conversio... o vysvätení kresťanského kostola Príbinovi na mieste zvanom Nitrava, zatiaľ nenájdeme pre turistov atraktívne sprístupnené základy veľkomoravských stavieb, tak, ako napr. na Morave v Starom Meste, Pohansku ap. Keď p. Peter Bednár odkryl zvyšky veľkomoravského valu na Hradnom kopci, veľmi intenzívne sa hovorilo o možnosti vybudovania expozície priamo na mieste nálezov vrátane nálezov hrobov z veľkomoravského obdobia. Žiaľ, na realizáciu tohto projektu sa nenašli potrebné finančné prostriedky a ďalší z týchto výnimočných nálezov zostal skrytý pod zemou. Realizáciou takýchto projektov by sa rozhodne zvýšila atraktivita nášho mesta z pohľadu rozvoja cestovného ruchu.

S tým súvisí i ďalší dôležitý moment – dôraz na veľkú mieru popularizácie formami, ktoré sú blízke mladej generácii. Mnohé pozitívne reakcie na atmosféru počas projektu Nitra, milá Nitra a „vystúpenie“ postáv veľkomoravskej histórie zo zborníkov a odborných publikácií naznačujú, že takéto aktivity je rozhodne treba podporovať.

Okrem podpory reštaurovania kultúrnych pamiatok prostredníctvom poskytovania dotácií je dôležité pokračovať v reštaurovaní sôch a umeleckých artefaktov vo vlastníctve Mesta Nitry. Z existujúcich originálov by bolo vhodné zriadiť lapidárium a obohatiť tak Nitru o ďalšiu turistickú zaujímavosť. Rovnako má zmysel pokračovať v projekte označovania kultúrnych pamiatok bronzovými tabuľkami, vďaka ktorým aj nitrianske pamiatky „prehovorili“.

Ďalšou dôležitou snahou je zvyšovanie kvalitatívnej úrovne tradičných kultúrnych podujatí. Iste netreba zvlášť zdôrazňovať, čo znamená sila tradície a aké ťažké je ju vybudovať. Z tohto pohľadu považujem za dôležité naďalej venovať pozornosť a podporovať podujatia, ktoré sa stali už tradičnou súčasťou nitrianskeho kultúrneho a športového života v Nitre – Medzinárodný divadelný festival Divadelná Nitra, Akademická Nitra, Medzinárodný festival gitarovej hudby Cithara aedicularae, Medzinárodný festival sakrálnej hudby Musica sacra, Nitrianske kultúrne leto, športové podujatia zamerané na rozvoj športu pre všetkých Challenge Day, Týždeň olympizmu, Nitrianska školská liga a mnohé ďalšie. Mám radosť, že zrekonštruovaná Synagóga sa stala koncertnou a výstavnou sieňou mesta Nitry a teší sa veľkému záujmu verejnosti – naďalej chceme pokračovať v organizovaní piatkových hudobných večerov a výstav.

Za dôležitú pokladám podporu projektov a činnosti inštitúcií, spolkov a občianskych združení pôsobiacich v oblasti kultúry a športu v súlade s VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu Mesta Nitry.

K ďalším plánom súvisiacim s prezentáciou Mesta Nitry a dostupnosťou informácií patrí napr. návrh na vybudovanie galérie významných osobností, knižné vydávanie Kroniky mesta Nitry, ale aj posilnenie kontrolnej činnosti v súlade so zákonmi o verejných kultúrnych a športových podujatiach, či snaha o zvyšovanie občianskych obradov.

Ako hodnotíte spoluprácu s komisiu kultúry, s jej predsedom, atď?

V komisii pre kultúrnu činnosť MZ v Nitre pracujú významné osobnosti nitrianskej kultúry, ktoré si veľmi vážim. Je pre mňa čťou spolupracovať s nimi a môcť sa inšpirovať ich postojmi a názormi. Myslím, že s jej predsedom, pánom Antonom Živčicom, sme našli spoločnú reč a vzájomný súlad pri realizácii mnohých dobrých nápadov a myšlienok.

Blížia sa najkrajšie sviatky roka Vianoce a to je pre vás a vaše oddelenie jasným signálom, že pribúda práce.

Obyvatelia si už zvykli, že na Svätoplukovom námestí na nich čaká bohatý kultúrny program. Čo ste pripravili?

Vďaka veľmi dobrej spolupráci s odborom komunálnych činností sa aj v tomto roku Svätoplukovo námestie zmení v predvianočnom období na „Nitrianske vianočné mestečko“ s veľkým dreveným betlehemom, nad ktorým sa príchodom Mikuláša 5. decembra 2004 o 15.30 h rozsvieti veľký vianočný stromček. Okrem tradičných vianočných programov, Luciómánie, darčiekov i pochúťok, pripravujeme v tomto roku pre všetky deti veľké prekvapenie – ale aké by to bolo prekvapenie, ak by sme ho vopred prezradili? Okrem programu na námestí dávam do pozornosti i nedeľné večery v Synagóge s Marcelou Laiferovou, Evou Máriou Uhríkovou a Evou Pavlíkovou, či vianočné chrámové koncerty v Piaristickom kostole sv. Ladislava vo vianočnom období – Koledy kresťanov Slovenska, koncert Dámskeho komorného tria a Moravských madrigalistov.

A ako budú vyzerat' silvestrovské oslavy a príchod nového roka?

Nitriansky Silvester bude patriť začínajúcim i presláveným nitrianskym hudobným skupinám Pentagon, Gorgoija, Vrak, U.K.N.D., Gréta a Mantinels, Desmod a Gladiator. Príchod nového roka privítame tradične slávnostným ohňostrojom. Všetkým Nitranom želám pokojné Vianoce a veľa šťastia i spokojnosti v novom roku.

5.strana

Bez čoho si neviete predstaviť Vianoce?

Počujete to? Cítite tú atmosféru? Blížia sa Vianoce. Pred dverami stojí zlatá nedeľa a štvortýždňové obdobie adventu vchádza do finále. Naši predkovia prežívali tento čas duchovnejšie, prípravou na privítanie narodenia božieho syna. Dnes je všetko úplne inak. Aj v meste pod majestátnym Zoborom, ktorý si už čo to pamätá, sa predvianočné obdobie odvíja podľa nových pravidiel. A my – obeť tejto doby, či sa nám to páči, alebo nie, sme prinútení stotožniť sa s pravidlami, ktoré nám diktuje život. Lebo sa to tak patrí. K nitrianskym Vianociam už niekoľko rokov neodmysliteľne patrí aj prekrásna svetelná

vianočná výzdoba, ktorá sa tiahne celou pešou zónou a žiarivo svieti nad hlavami Nitranov, čo sa náhlia za darčekom a ďalšími produktmi, ktoré sú nevyhnutné pre dokonalé precítenie dokonalých Vianoc.

6.strana:

Viete, že ...

+ Nový úsek rýchlostnej cesty R1 Budča - Kováčová v okrese Zvolen v piatok 5.novembra. Úsek Budča - Kováčová je súčasťou rozostavanej rýchlostnej cesty R1 medzi Nitrou a Banskou Bystricou. Zatiaľ sú v prevádzke len dve časti, Hronský Beňadik - Rudno nad Hronom a Šášovské Podhradie - Banská Bystrica, vo výstavbe je úsek Rudno nad Hronom - Žarnovica, ktorý majú dokončiť o dva roky. R1 medzi Žarnovicou a Šášovským Podhradím by mohla byť hotová do roku 2008, úsek Nitra - Hronský Beňadik o ďalšie štyri roky neskôr.

+ Na poschodí synagógy vznikne malé múzeum židovskej kultúry a holokaustu. Súčasťou expozície, ktorú zriadi SNM, bude aj sekcia dejín židovskej kultúry a dejín Židov v Nitre, bude tu aj dokumentačné stredisko holokaustu a knižnica. Zriadenie múzea je okrem iného aj veľkou šancou pre ďalší rozvoj cestovného ruchu. Už dnes chodia do Nitry mnohí turisti špeciálne kvôli synagóge. Po otvorení múzea sa dá predpokladať, že počet návštevníkov, hlavne z Izraela, výrazne vzrastie.

+ Zameriavaním, zisťovaním polohy a výškopisu sa pripravuje digitálna mapa mesta. Na prípravných prácach sa podieľajú členovia Združenia pre tvorbu a aktualizáciu digitálnej technickej mapy. Členmi tohto združenia sú SPP, a.s. Slovak telecom a ZVS, a.s. a Západoslovenská energetika.

+ Nitrianske komunálne služby realizuje v meste prostredníctvom približne 200 nádob separovaný zber. V budúcom roku plánujú robiť separovaný zber celoplošne, čo však predpokladá rozšíriť počet nádob na celkový počet 400. Nádoby sa budú vyprázdňovať v dvojtyždňových intervaloch. (syn)

Text pod snímku na 6.stranu:

Manažéri firmy Visteon, ktorá už na budúci rok začne u nás s výstavbou nového závodu, sa pred pár dňami etablovali v Nitre. V centre mesta prenajali kancelárske priestory, z ktorých budú riadiť realizáciu svojej investície. Primátor Nitry Ferdinand Vítek ich preto pozval na prehliadku nášho starobylého mesta. V sprievode fundovaného sprievodcu Ericha Fazekaša, ktorého poskytol Nitriansky informačný systém, sa prešli historickým jadrom mesta, prezreli si hradný komplex s katedrálom chrámom a navštívili aj diecéznu knižnicu. Spolu s primátorom im robila spoločnosť aj konateľka nedávno založenej spoločnosti Priemyselny park, a.s. Ing. Katarína Miškovičová.

Text a snímka: E. Synaková

Informácie v brožúrke

Mesto Nitra – Mestský úrad vydalo už dve informačné brožúrky. Prvá s názvom Na problémy nie ste sami I. sa už dostala do poštovej schránky v každej domácnosti v Nitre a blízkom okolí. Občania privítali prehľadne a stručne spracovaný prehľad všetkých dôležitých informácií, týkajúcich sa Mestského úradu v Nitre, Nitrianskeho informačného systému, obvodných úradov a úradov špecializovanej štátnej správy, mestskej a štátnej polície. Momentálne sa distribuuje druhá brožúrka s názvom Na problémy nie ste sami II, ktorá poskytuje lepší prehľad v zmenenej situácii v sociálnej oblasti v Nitre. V jednotlivých kapitolách občania nájdu kontakty na oddelenie sociálnych vecí a zdravotníctva MsÚ v Nitre, na Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Nitre, na charitatívne a sociálne centrum, na Azylový dom pre bezdomovcov. Z brožúrky zistíte telefonické kontakty a i adresy opatrovateľskej služby, mestskej Jednoty dôchodcov, domovov dôchodcov a domova sociálnych služieb. V prehľadnej štruktúre je zverejnený kontakt na Effetu – stredisko sv. Františka Saleského a na rôzne združenia na pomoc ľuďom v núdzi a zdravotne postihnutým. V ďalšej časti brožúrky sú informácie o službách poskytovaných pre drogovu závislosť, o službách pre týraných ľudí, pre matky s deťmi, poradne pre občanov, služby pre deti a mládež, pre nezamestnaných a pre rómske komunity. Prvá brožúrka vyšla v náklade 35 tisíc kusov a druhá v náklade 5 tisíc kusov. (sy)

7.strana

Kedy bude južný obchvat?

Vodiči, ktorí sa denne prepravujú mestom za prácou a za povinnosťami najlepšie vedia, ako kriticky vyzerá situácia v skorej ranných a neskorých popoludňajších hodinách. Dopravný kolaps nastáva predovšetkým v období veľtrhov a výstav na nitrianskom výstavisku Agrokomplex, no k dopravnému chaosu prispievajú už aj bežné víkendové presuny. Podľa odborníkov by situáciu pomohol vyriešiť južný obchvat mesta, ktorého výstavba sa pripravuje už niekoľko rokov. Takzvaný južný obchvat mesta by mal začínať pri Veľkej Lehote a cez územie Krškán a Janíkoviec a bude prechádzať až k Pohraničiam. Tam by sa mal niekedy v budúcnosti napojiť na rýchlostnú komunikáciu R1 spájajúcu Nitru so Žiarom nad Hronom.

V súčasnosti sa posudzujú vplyvy zhustenej dopravy na životné prostredie. Podľa primátora Nitry Ferdinanda Víteka sa celý proces natiahol, pretože riešenie, ktoré bolo vybrané, si vyžaduje vypracovanie novej environmentálnej štúdie aj na možnosť pripojenia štátnej cesty smerom na Nové Zámky a Komárno. Na príprave podobného projektu je obvykle najdlhšie vypracovávanie rôznych dopadových štúdií a schvaľovacie procesy. Tie trvajú už viac ako päť rokov. Ferdinand Vítek chce požiadať, aby bol do štátneho rozpočtu zapracovaný návrh na vypracovanie projektovej dokumentácie a aby sa tak práce mohli začať najneskôr do roku 2006. Vybudovaním južného obchvatu Nitry a jeho spojením s už existujúcim severným obchvatom by sa malo definitívne vyriešiť odklonenie tranzitnej dopravy z centra mesta a tým by sa z Nitry odbremenila

hustnúca premávka. (s)

Umelý trávnik

Mestské zastupiteľstvo sa rozhodlo, že futbalovému klubu FC Nitra predĺži trvanie zmluvy na prenájom mestského majetku na 15 rokov. Týmto rozhodnutím umožnia, aby sa na vedľajších tréningových ihriskách položila umelá tráva. Položiť umelý trávnik umožní dotácia zo Slovenského futbalového zväzu, ktorý nitrianskemu FC prisľúbil uhradiť dve tretiny nákladov, zvyšnú sumu zaplatí futbalový klub. Vedenie FC Nitra sa rozhodlo, že chýbajúcu tretinu zaplatí z vlastných zdrojov a časť vykryje formou bankového úveru, pretože schválenie dlhodobějšího 15-ročného nájmu si ako podmienku pre poskytnutie úveru dala Slovenská záručná a rozvojová banka. (r)

S projektom do Francúzska

Gymnázium na Golianovej ulici v Nitre sa už niekoľko rokov aktívne zapája do realizácie projektu Comenius a v rámci neho do projektu Socrates. Prezentácie výsledkov jednotlivých etáp projektov sa konajú vždy v inej zo zapojených krajín – študenti a pedagógovia tohto gymnázia tentoraz cestovali do francúzskeho mesta Andernos, kde sa stretli s kolegami z gymnázií vo Viedni, v maďarskom meste Szombathely, v nemeckom Frankfurtu n. Mohanom, v sicílskej Katánii a Lýcea v maltskom meste Viktória a samozrejme, s hosťiteľmi z Lýcea v Andernose. Kým v I. kole projektu sa pozreli pod pokrievku zmien, sprevádzajúcich náš vstup do EÚ, nosnou témou II. kola bola migrácia a jej dôsledky na každodenný život v spoločnosti, či už z pohľadu migrantov alebo domácich obyvateľov, v tohtoročnom III. kole bolo úlohou študentov zaznamenať a archívne prebádať počiatky vzniku školstva v každej z krajín s dôrazom na prebádanie historických koreňov každého zo zapojených gymnázií. Študenti z Nitry sa do riešenia úlohy zahryzli s veľkou chuťou, porovnávali minulosť so súčasnosťou a dali si záležať najmä na zisťovaní histórie vlastnej školy, ktorá si práve v týchto dňoch pripomína 85. výročie svojho vzniku, pretože sa hlási k prvému nitrianskemu gymnáziu, založenému Piaristami. (sy)

text pod foto na 9.stranu:

10. strana

Prírodné oázy

Kalvária, Nitriansky hradný vrch, Šibeničný vrh a Nitriansky dolomitový lom – pre všetky tieto nitrianske zákutia patrí spoločné pomenovanie Prírodné oázy. A tak znie aj názov informačnej brožúrky, ktorú koncom októbra vydalo pre potreby Mesta Nitra Nitrianske informačné centrum (NISYS). Informačná brožúra, ktorá je bohato ilustrovaná fotografiami Mgr. Jaroslava Košťála a dá poskladať do formátu A 5, poskytuje slušný prehľad o všetkých štyroch spomínaných prírodných zákutiach. Návštevník mesta tak získa stručný prehľad o týchto mestských lokalitách, ktoré sa v poslednom období stávajú lákadlom pre turistov, ktorí sa po návšteve sakrálnych pamätihodností rozhodnú zájsť do prírody. Z materiálu sa návštevník dozvie o vzácnostiach fauny a flóry s presným popisom hornín a rastlinstva, nachádzajúcich sa v jednotlivých lokalitách. Začiatkom roku vyšiel prvý zo série týchto informačných materiálov s názvom Architektonické pamiatky mesta Nitra. Do konca roka vyjde v rovnakom formáte materiál Výlety do okolia. Ako mi povedala Ing. Timea Gallová z NISYS-u krátkodobým návštevníkom Nitry by mal poslúžiť ako pomôcka pri rozhodovaní kam do okolia podniknúť výlet. Ako námety poslúžia neďaleké termálne kúpaliská, Zámok a žrebčín v Topoľčiankach, Arborétum Mlyňany a zrúcaniny blízkych hradov Gýmeš a Oponice.

11. strana

Mestský kúpeľ pred rekonštrukciou

Uznesením MsZ poslanci mestského zastupiteľstva odsúhlasili možnosť použitia finančných prostriedkov vo výške 7 500 tis. Sk, ktoré budú k dispozícii Správe športových a rekreačných zariadení v Nitre (SŠaRZ) ako predpokladaný zostatok hospodárenia organizácie z roku 2004, na odstránenie havarijného stavu strešnej konštrukcie nad bazénmi na budove Mestského kúpeľa.

Pred samotnou rekonštrukciou je potrebné vypracovať projekt a vybaviť stavebné povolenie, hovorí riaditeľ SŠaRZ. Nie dobrý stav strešnej konštrukcie vypláva z toho, že v priestore medzi krytom strechy (oceľové plechy a pai fealovým podhl'adom sa nachádza tzv. teplovzdušná zábrana, ktorá je tvorená z vrstvy sklenej vaty a fólie ako obalu pred prestupom vlhkosti. Následkom narušenia fólie, ktorá sa rozpadáva, dochádza k vstupu vlhkosti do vrstvy „sklenej vaty“ a následne táto vlhkosť kondenzuje, čím táto tepelnoizolačná vrstva nespĺňa podmienky tepelnej a vlhkostnej izolácie. Tieto skutočnosti spôsobujú veľké straty tepla ako aj efekt spádu kondenzovanej vlhkosti späť do bazénovej haly - vyzerať to, že v hale prší.

SŠaRZ predpokladá spracovanie projektu, získanie stavebného povolenia, vypísanie verejnej súťaže potrebnej pre získanie dodávateľských prác tak, aby k realizácii bolo možné prikróčiť v mesiacoch júl, august, september budúceho roku. V tomto termíne sa aj predpokladá uzatvorenie krytej plavárne. Predpokladáme, že záujemcovia o rekreačné plávanie budú v letných mesiacoch využívať bazény na letnom kúpalisku.

Máme najlepšiu webovú stránku

Mesto Nitra má najlepšiu webovú stránku zo všetkých mestských samospráv, ktoré sa prihlásili do súťaže ZlatýErb.sk 2004. Okrem prvého miesta vo svojej kategórii za ňu získalo aj hlavnú cenu - Grand Prix, takže bude Slovensko reprezentovať na medzinárodnej súťaži. Ocenenie, spolu s vecnými cenami ako je digitálny fotoaparát, antivírusový program a elektronická mapa územia samosprávy, prevzal primátor Ferdinand Vítek.

Do súťaže ZlatýErb.sk 2004 sa zaregistrovalo 220 projektov internetových stránok a elektronických služieb samospráv v kategóriách Mestá a mestské časti, Vyššie územné celky a Obce. Medzinárodná porota hodnotila technické spracovanie, bezbariérovú prístupnosť, informačný obsah, inovatívnosť riešenia a grafické spracovanie. Súťaž vyhlasuje a organizuje spoločne Únia miest Slovenska a Občianske združenie Slovensko

Stránka s adresou www.msunitra.sk začala svoju prevádzku hneď ako vstúpil do platnosti zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Pred rokom stránka dostala nový dizajn a zmenila sa aj jej štruktúra. Záujemcom umožňujú, aby im prostredníctvom mailu chodili zadarmo správy z nimi určenej oblasti hneď po tom, čo táto nová informácia pribudne na stránke. V krátkom čase bude stránka prístupná pre slabozrakých. Prevádzkovateľom stránky je od decembra spoločnosť weby.slovenska.sk so sídlom vo Zvolene, za čo mesto neplatí, pretože financie plynú z inzercie, ktorú po odsúhlasení Mestom uverejňuje v komerčnej časti stránky. (sy)

12.strana

Jednou, dvomi vetami

- Pri príležitosti 3. Európskeho dňa rodičov a škôl sa z iniciatívy Slovenskej rady rodičovských združení stretli v Nitre pedagógovia z celého Slovenska, rodičia, deti, ako aj zástupcovia samosprávy. Témou panelovej diskusie bola spoluúčasť rodičov pri tvorbe školského kurzu a tiež o postavení rodiča v reforme školstva. Účastníci venovali pozornosť i otázke práv a povinností detí v škole. Podujatie pripravila Slovenská rada rodičovských združení pod záštitou ministra školstva SR.

- Poskytovanie odborného vzdelania budúcim učiteľom základných a stredných škôl ostáva hlavným poslaním činnosti Pedagogickej fakulty UKF, ktorá si koncom novembra pripomenula 40.výročie svojej existencie. Škola pripravuje aj kvalifikovaných vychovávateľov a sociálnych a psychologických pracovníkov pre rôzne stupne a typy škôl, školských a mimoškolských inštitúcií a zariadení. Mimoriadna pozornosť sa na Pedagogickej fakulte UKF venuje príprave učiteľov pre národnostné školstvo. V neučiteľských odboroch sa veľký priestor vyčleňuje na prípravu odborníkov zaoberajúcich sa problematikou rómskeho spoločenstva.

- Pri príležitosti 1100.výročia „čo slovenský kráľ Svätopluk prešiel z trápení tohto sveta do radosti nebeskej“ sa z iniciatívy Nitrianskej kráľovskej vínnej cesty, Spoločnosti priateľov staroslávnej Nitry a Spoločnosti Antona Bernoláka uskutočnilo v aule malého seminára slávnostné verejné zhromaždenie. Spoločne s Kňazským seminárom sv. Gorazda si zaspomínali na kráľa Svätopluka a na nitrianskeho rodáka, sídelného biskupa a ostrihomského arcibiskupa Juraja Selepčičiho - Pohronca. (sy)

Školia projektových manažérov

Fakulta prírodných vied UKF Nitra bola úspešná v získaní grantu z európskych fondov. Projekt s názvom A-CENTRUM FPV UKF v Nitre, Akademické tréningové a monitorovacie centrum rozvoja ľudských zdrojov so zameraním na verejnú správu, samosprávu a školstvo, finančne podporuje Ministerstvo školstva SR z Grantovej schémy rozvoja ľudských zdrojov 2002/000.610-15 z Finančného memoranda PHARE 2002. Jeho hlavným cieľom je realizácia pilotných tréningov odborného vzdelávania, špecializačných kurzov a workshopov pre učiteľov v oblasti prírodovedného vzdelávania, verifikácia dopadu kurzov a tréningov, tvorba systému monitorovania špecifických potrieb odborného vzdelávania cieľových skupín a návrhy stratégie a koncepcie ďalšieho vzdelávania tohto typu s motiváciou k celoživotnému vzdelávaniu. Hlavným garantom projektu je dekan FPV UKF v Nitre prof. RNDr. Libor Vozár, CSc.

V minulých dňoch sa pracovníci verejnej správy, samosprávy a školstva zúčastnili tréningového kurzu realizovaného v rámci projektu A-CENTRUM s názvom Projektový manažment. Jeho cieľom bolo získanie poznatkov, vedomostí, zručností a schopností z oblasti prípravy a realizácie projektov. Pod vedením skúsených lektorov sa naučili ako pri tvorbe žiadostí o grant správne používať metódy a postupy. Kurz je v rámci projektu A-CENTRUM určený pre všetkých tých, od ktorých sa očakáva príprava a realizácia, resp. hodnotenie rôznych typov projektov. Podľa manažérky projektu A-CENTRUM, PaedDr. Soni Čerťkovej, PhD., absolventi kurzu získajú poznatky z teórie a metodológie projektového manažmentu do tej miery, že budú schopní pripraviť, realizovať, hodnotiť a naformulovať projekt, vrátane potrieb ľudských a finančných zdrojov a tiež z hľadiska časového zabezpečenia. Po úspešnom absolvovaní kurzu bude účastník môcť, vzhľadom na svoju pôvodnú profesiu, zastávať niektorú z odborných funkcií v projektovom tíme v prípade stredne zložitých projektov alebo funkciu vedúceho projektu v prípade jednoduchších projektov.

Bližšie informácie o projekte A-CENTRUM a jeho aktivitách čitatelia nájdu na adrese www.fpv.ukf.sk

Kiná opäť premietajú

Po sedemmesačnej prestávke začali vo štvrtok 4. novembra premietat' nitrianske kiná Orbis, Palace a Lipa. V apríli ich zapečatili pre spor ich prevádzkovateľa Radio Nitra s Mestom, ktorý rieši súd. Novým prevádzkovateľom kín sa stala bratislavská spoločnosť Istropolis Cinema, ktorá ročný prenájom kín zaplatí 800 tisíc Sk. Dočasná nájomná zmluva je podpísaná s mesačnou výpovednou lehotou. Podľa konateľa spoločnosti Istropolis Cinema Ing. Igora Lička, diváci nebudú ukrátení o filmové premiéry z posledného polroka, pretože ich v nitrianskych kinách postupne uvedú. Istropolis Cinema tiež uvažuje investícií 3 mil. Sk do nákupu nových technológií do kín. K modernizácii nitrianskych kín však spoločnosti prístupí

až po tom, keď sa podpíše nová nájomná zmluva. (s)

12.strana

Tržnica v novom šate

Nitrianska tržnica, ktorá sa nachádza priamo v srdci mesta, sa rekonštruovala za plnej prevádzky a týmito postupnými krokmi sa zmenila na nepoznanie. Mesto na jej premenu investovalo viac ako 52,5 mil. Sk a dnes jej z nej moderné nákupné stredisko, kde hlavnú pozornosť púta zadná časť tržnice s novopostavenou budovou.

Prvé týždne bude v prevádzke iba horné poschodie, kde svoje nové predajné miesta nájdu predavači spotrebného tovaru.

V prízemnej časti sa predáva rýchle občerstvenie. Kupujúci si pochvaľujú zrekonštruované nádvorie, ktoré je vyložené zámkovou dlažbou. Nové predajné stoly by mala kúpiť firma Rinox, ktorá má tržnicu až do roku 2008 v prenájme. Kupujúci tu však už nenájdu doterajší sortiment, pretože spotrebný tovar sa presunie dovnútra. Napriek tomu nádvorie nebude poloprázdne. Prevádzkovateľ chce ponúknuť predaj okrasných a ovocných stromčekov.

Na jar budúceho roka vonkajší priestor tržnice skultúrni zeleň a tzv. malá architektúra. Ceľ ploche bude dominovať fontána, kupujúci iste uvítajú lavičky a pitné fontánky. Informačný systém im zas dopomôže k rýchlejšej orientácii. Celkové náklady na zútlulenie tohto priestoru predstavujú 2,3 mil. Sk. (s)

10.strana

Pamätník s reliéfom Ľudovíta Štúra

Pamätník s reliéfom Ľudovíta Štúra stál niekoľko rokov medzi obytnými domami na jednej z hlavných dopravných tepien nášho mesta, ktorá aj nesie pomenovanie Štúrova ulica. Žiaľ, zub času, nepriaznivé poveternostné podmienky, no najmä prejavy vandalizmu zanechali na ňom svoje stopy. Národne uvedomelí obyvatelia Nítry sa od roku 1995 dovolávali jeho opravy a následného premiestnenia na iné - dôstojnejšie miesto. Tento slávnostný deň nastal v piatok 28. Októbra v deň výročia narodenín veľkého Slováka Ľudovíta Štúra. Na slávnostnom akte sa zúčastnil primátor Nítry Ferdinand Vítek, autor pomníka Tibor Bártfay, ktorý ho aj osobne zrekonštruoval, poslanci MsZ a početní obyvatelia mesta Nítry.

Povedali si áno

Marek Ambrózi z Nítry a Barbora Babinecová z Malého Cetína

Emanuel Jakisch a Diana Vašíčková obaja z Nítry

Roman Chvála z Nítry a Mgr.Marcela Hladeková z Veľkého Zálužia

Marek Jóčík a Zuzana Slíšková obaja z Nítry

Ing.Peter Baláž z Veľkého Krtíša a Ing.Andrea Pintérová z Nítry

Peter Liptay z Nítry a Janette Doháňová z Bratislavy-Vrakune

Miroslav Rakús a Andrea Plevková obaja z Cífera

Štefan Geday z Nítry a Zuzana Repiská z Veľkého Poľa

Radoslav Kompas a Zuzana Sklenárová obaja z Hornej Kráľovej

Ján Rigo z Alekšíniec a Andrea Pinkavová zo Zbehov

Štefan Duchoň z Nítry a Martina Mičiaková z Čeladíc

Ing.Miroslav Golha z Nítry a Mgr.Jana Gyepesová z Dolných Obdokoviec

9. októbra:

Miroslav Filkor a Emília Balusová obaja z Diakoviec

Jozef Burda a Miriam Svoradová obaja z Nítry

Ing.Marián Lukáčik a MUDr.Lucia Gálová obaja z Nítry

Juraj Žember a Ivana Bobulová obaja z Nítry

Miroslav Bakai a Katarína Gubová obaja z Nítry

Sobáše 16.októbra:

Titus Balko zo Žirian a Erika Kolmanová z Nítry

Marián Murín zo Zbehov časť Andač a Katarína Mináriková z Nítry

Juraj Benc z Nítry a Lenka Sviteková z Novej Vsi nad Žitavou

Andrej Bejdák z Hlohovca a Mária Hudecová z Lužianok

MUDr.Milan Jedlička a Mgr.Margita Andrášková obaja z Jelenca

23.októbra:

Richard Lakatoš a Marianna Balleková obaja z Nítry

Ivan Strnisko z Nítry a Dana Krišicová z Košíc

Stanislav Tóth z Dolných Lefantoviec a Jozefína Kotešová z Výčap -Opatoviec

Marián Bíro a Helena Modrovičová obaja z Nítry

Martin Alföldi z Lehoty a Katarína Kováčová z Nítry

Štefan Hók z Jelenca a Žaneta Farmadinová z Pohraníc

Peter Holčík z Lehoty a Zdenka Ďurinová z Nítry

Mgr.Roman Chlebec z Nítry a Andrea Hečková z Bratislavy

Jozef Balvan z Malého Cetína a Helena Čapová z Nítry

Marián Židek a Marta Nemetová obaja z Nítry

**Sobáše 30.októbra: Marek Bočák z Hornej Kráľovej a Jana Hudecová z Nitry
Ing.Peter Vnučko a Martina Zatráková obaja z Nitry
Juraj Spáč a Bc.Marcela Darvašová obaja z Nitry**

V mesiaci október 2004 nás navždy opustili títo občania:

Štefan Baboš, 71 r., Benkova 11
Emília Dubcová, 77 r., Jarmočná 5
Štefan Raček, 80 r., Hlavná 70
Vlastimil Fečke, 48 r., Štúrova 34
Július Kollár, 80 r., Topoľčianska 61
Jozef Černický, 89 r., Parkové nábrežie 21
Stanislav Žák, 55 r., Štiavnická 18
Karol Gergel, 67 r., Hlboká 38
Martin Kšiňan, 44 r., Stavbárska 18
Ján Hrachovický 61 r., P. Benického 13
Štefan Ballay, 78 r., Hornozoborská 40
Valéria Karabinošová, 77 r., Štefánikova 7
Alžbeta Mrázová, 77 r., Železničiarska 52
Vincent Dvorský, 65 r., Hodžova 16
Božena Círóková, 28 r., Štúrova 67
Aurélia Matluchová, 78 r., Štúrova 36
Štefan Horváth, 70 r., Martinská dolina 96
Marián Mlynarčík, 25 r., Jurkovičova 8
Andrej Uhrin, 76 r., Dolnočermánska 22
MVDr. Pavol Hájek, 84 r., Tr. A. Hlinku 22
Peter Križák, 29 r., Dvorčanská 22
Anna Palkovičová, 95 r., Výstavná 37
Ružena Horváthová, 69 r., Schurmannova 5
Ján Kozel, 62 r., Brezová 3
Valéria Bánovská, 74 r., Remeselnícka 44
Ľudovít Hruška, 84 r., Mrázová 9
Irena Vindišová, 69 r., Tr. A. Hlinku 17
Mária Čerňáková, 93 r., Štefánikova 98
Jozefa Ondrušková, 86 r., Vodná 21
Jozef Sabo, 71 r., Ďumbierska 13
Viliam Vozár, 68 r., Ovocinárska 10
PhDr. Danka Danková, 60 r., Tr. A. Hlinku 6
Jozef Němec, 47 r., J. Kráľa 2
Tomáš Stoklas, 39 r., Bernolákova 6
Anton Lörincz, 73 r., Jazerná 13
Eliška Fülöpová, 48 r., Kováčikova 7
Margita Gregušková, 67 r., Kláštorská 60
Ing. Emil Holka, 70 r., J. Záborského 2
Alžbeta Šimová, 82 r., Na Priehon 55
Peter Kratochvíla, 68 r., Štefánikova 64

22.strana

Krážom, krážom, pod Zoborom

Myšlienka týždňa

Mrvme sa, hýbme sa, rozcíťme sa ladne, lenivosť a chladnosť nech do pekla padne.
Svetozár Hurban Vajanský

Vtip mesiaca:

Róm sa zapísal do autoškoly a práve má jazdu po meste.

Inštruktor sa ho pýta:

- Aká to bola značka?

- Hliníková. Vrátime sa?

Dežo hovorí deťom:

- Deti, berte vedrá a chod'te do synagógy budú dávať Smetanu.

Po hodine sa deti vrátia a smutne vravia:

- Oco, nedalo sa nič robiť, dávali Bacha.

22.strana

Chlpáči na AX

Štvornohému priateľovi človeka psovi sa v poslednom období dostáva mnohých privilégií, v spožití s ľudským jedincom má skoro rovnaké práva aké prináležia človeku. Medzinárodná výstava psov Nitra Canis, ktorá sa konala 6. a 7. novembra na výstavisku AX, je zas skvelou príležitosťou blysnúť sa krásou, šarmom a jedinečnosťou svojho psa. Psíčkari cestujú do nášho mesta radi, pretože výstavný areál im poskytuje výborné podmienky nielen pre nich samotných, ale najmä pre ich miláčikov. A nesmieme zabúdať ani na návštevníkov z celého Slovenska, ktorí si prichádzajú pozrieť chlpáčov, uchádzajúcich sa o psie medaily. Ako povedal riaditeľ výstavy Ing. Jaroslav Matyaš, v tomto roku sa prihlásili chovatelia zo šestnástich (16) štátov. Najdlhšiu cestu musel absolvovať chovateľ z USA, ktorý pricestoval so svojim bradáčom. Dohromady sa na výstavisku predstavilo asi 2 800 psov. Ak započítame aj účastníkov klubových výstav, v 3 pavilónoch sa predstavilo až 3 tisíc psov. K diváckym atrakciám výstavy bolo možné zaradiť aj sobotňajúšu súťaž agility, čo je určitá forma psieho parkúru. V sobotu sa predstavili poľovné, severské a pastierske plemená, v nedeľu chrty, spoločenské a pracovné plemená. Po oba dni sa pod pozorným okom odbornej poroty z jednotlivých plemien vyberali najkrajšie psy. Absolútneho víťaza medzinárodnej prehliadky vyhlásili v nedeľu. (sy)

23.strana

Hospice a čo ďalej

Pod mottom Hospice sa stavajú a čo ďalej sa na Mestskom úrade v Nitre uskutočnil pracovný seminár o rozvoji hospicovej a paliatívnej starostlivosti na Slovensku, ktorý zorganizovala Rada pre poradenstvo v sociálnej práci spolu s Mestom Nitra. Za prítomnosti viceprimátora Františka Baláža a poslankyne Renáty Kolenčíkovej sa hovorilo o počiatkoch výstavby hospicu v Nitre, ktorý by mal byť odovzdaný do užívania približne v decembri budúceho roku. Viceprimátor prisľúbil pomoc mesta, ktorá by mala spočívať najmä vo finančnej spoluúčasti na výstavbe tohto potrebného zariadenia. Vo výške 3 milióny korún by malo schváliť mestské zastupiteľstvo. Zástupcovia ministerstva zdravotníctva sa podelili o svoje doterajšie skúsenosti s poskytovaním služieb hospicovej starostlivosti v kontexte meniacej sa legislatívy. Alena Rjabininová z Diecéznej charity v Nitre zas hovorila o praktických skúsenostiach pri poskytovaní domácej hospicovej starostlivosti a načrtla aj otázky nad ich financovaním. Aktéri pracovného seminára sa zhodli na tom, že Slovensko je v poskytovaní hospicovej starostlivosti ďaleko za úrovňou vyspelých krajín únie a že pohľad obyvateľstva na hospice a na smrteľne chorých občanov je zviazaný predsudkami, ktoré sa len veľmi ťažko lámu. (sy)

Zmluva so župou Vesprém

V aule Univerzity Konštantína Filozofa sa stretli zástupcovia Nitrianskeho samosprávneho kraja a maďarskej Župy Vesprém, ako aj ďalší hostia, aby sa stali svedkami slávnostného podpisu. Rámcovú zmluvu podpísal predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica a predseda samosprávy Župy Vesprém Kuti Čaba. Po slávnostnom podpise netajili dojmy z

parafovania tejto dôležitej listiny, ktorá vlastne potvrdila desaťročné vzťahy vytvorené medzi samosprávami obcí, regiónmi a medzi kultúrnymi inštitúciami regiónu Dunaja, Váhu a Ipl'a. Nitriansky samosprávny kraj a župy Vesprém majú mnoho spoločných črt, okrem iného - na oboch územiach žijú v početnom zastúpení aj obyvatelia národnostných menšín. Predseda maďarského Vesprému v tejto súvislosti dodal, že súžitie národov žijúcich v Karpatskej kotline má spoločné historické tradície a korene a tie nám umožňujú, aby sme po dnešnom dni vyvinuli ofenzívu na obyvateľov žijúcich na slovenskej i na maďarskej strane.

Rámcová zmluva určuje na dlhé roky dopredu stratégiu vzájomných kontaktov.

Ako sa hovorí v tomto programovom dokumente - hlavným cieľom je koordinácia aktivít na rozvoji oboch území spomínaných regiónov a tiež vo verejnej správe samosprávneho kraja a samosprávy župy. Rámcová zmluva, ktorá sa rodila v zastupiteľstvách kraja a župy, hovorí o zosúladení územného plánovania, integrovaní hospodárskeho rozvoja a s tým súvisiacich služieb. Obom stranám pôjde o zosúladenie podpory činnosti už fungujúcich regionálnych združení a spolkov, koordináciu výmeny informácií v hospodárskej, kultúrnej oblasti a v oblasti cestovného ruchu. (sy)

22.strana

Najpredávanejšie knihy v novembri 2004

Kníhkupectvo Viera, F. Mojtu

772 13 88

Tána Keleová – Vasilková

Dan Brown

Ivan Lexa

Cukor a soľ

Anjeli a démoni

Únos

Dom knihy, Pri synagóge

651 70 32

Dan Brown

Maxim E. Matkin

Johanna Paungerrová, Thomas Poppe

Da Vinciho kód

Láska je chyba v programe

Liečivá moc Luny

-----**Kníhkupectvo Pod Vrškom**

652 65 46

Stepný vlk

Hesse Hermann

Anjeli a démovi	Dan Brown
Da Vinciho kód	Dan Brown

Kníhkupectvo Blaškovič, Štefánikova tr. 41
741 80 94

Spoznaj svoju lásku	Johanna Lindseyová
Zamatová neha	Kat Martinová
Anjeli a démovi	Dan Brown

Ambulantné kníhkupectvo AYALA pred Orbisom

Meg Cabotová	Princezná v ružovom
Dan Brown	Anjeli a démoni
Dan Brown	Da Vinciho kód

22.strana

Fejtónovým perom

Darčeky

Blížia sa Vianoce a to znamená, že je najvyšší čas porozmýšľať nad tým, čím na Ježiška potešiť našich najbližších. Ved' každý z nás má úctyhodný zoznam príbuzných a priateľov, ktorých chceme na Vianoce potešiť niečím výnimočným. Problém nastáva najmä vtedy, ak sú naše finančné podmienky obmedzené. Treba preto kupovať múdro, ekonomicky a za minimálny objem peňazí. A tiež tak, aby sme obdarovaného pri stromčeku šokovali. Preto ak dovolíte, dám vám zopár rád, ako sa orientovať v bohatej ponuke obchodov. Manželky upozorňujem, aby svojim mužom nekupovali pyžamo, tielko, kravatu, papuče, ba ani ponožky. O tieto klasické vianočné prekvapenia muži nestoja. Ak chcete zažiť pod stromčekom úžas darujte svojmu mužovi náradie. Ako tip uvediem príklepovú vítačku, sadu kľúčov, náročnejších poteší cirkulár alebo zväračka. Svojho muža určite prekvapíte aj autokozmetikou. Podobne vhodným darčekom je napríklad holiaci strojček.

Ale ani muži nie sú v tomto smere veľmi originálni. Svojim manželkám kupujú na Vianoce parfémy. Ženám tento nedostatok originality neprekáža, ale – voňavku by nevymenila žiadna z oslovených dám. Muži i ženy sa odlišujú aj v dôvodoch, ktoré ich vedú ku kúpe určitej veci. S názorom štvrtiny žien, že darček má byť prejavom lásky súhlasí iba málo mužov. Pre silnejšie pohlavie je totiž dôležitejšie, aby bol darček pekný a dal sa bez väčších ťažkostí kúpiť pri prvej návšteve obchodu. (syn)

24.strana

Pribinova Nitra priniesla zaujímavé pohľady na súčasnosť

Pohľady cez objektív

Novembrový výtor priniesol do nášho okrem opadaných listov aj unikátnu výstavu s názvom Priobinova Nitra. autorsky sa pod ňu podpísala časopis WATT, ktorý so svojím nápadom oslovil primátora Ferdinanda Víteka.

25.strana

Druhé bombardovanie Nitry

Tento mesiac si pripomíname smutné výročie v poradí druhého bombardovania nášho mesta. Autentické podrobnosti o tom prinášame z pripravovanej publikácie o tragickom bombardovaní mesta Nitry z pred 60 rokov. Letecká aktivita v decembri okrem prieskumných letov sovietskych dvojplôšnikov U-2 ustala. Prispelo k tomu aj zosilnenie protiletectkej obrany o palebné postavenie veľkorážneho štvorhlavňového guľometu /zn. Flak/ na čermáňskom kopci približne na úrovni Hornočermáňskej a Jedlíkovej ulice. Okrem toho ešte bol jeden guľomet dočasne inštalovaný v priestore pri zemnom bunkri na okraji Sihoľského parku, na pravom brehu rieky Nitry pri pešej lávke na Zobor. Tento guľomet však v januári premiestnili. Ďalšie palebné postavenie „Flaku“ bolo za mlynmí pri rieke (v priestore vysokoškolského internátu), potom na letisku za riekou a tretie na tormošských roliach (približne na úrovni križovatky pri chrenovskom štadióne). Pretože sovieti túto situáciu poznali z nočných prieskumov odvažovali sa lietať zatiaľ iba v noci.

Dňa 20.decembra 1944 v noci asi o 21.15 h priletelo ľahké bombardovacie lietadlo nad mesto a zhodilo 4 bomby. Pravdepodobným cieľom bombardovania mohla byť Veröho vila kde sídlilo Gestapo. Pretože nariadenia o zatmení v meste sa dodržiavali a dokonca priestupky sa tvrdo pokutovali, mesto bolo zatemnené. Preto orientácia bola sťažnená, týmto sa dá vysvetliť minutie cieľa o cca 50 m. Prvá bomba padla do dvora na Hlinkovej ulici č.49 (dnes priestor Palárikovej ulice), kde bol demolovaný dom vd. Ireny Tóthovej. V dome mali v podnájme byty Adam Schwartz - poštový penzista a Ján Pružinský. Ďalší byt obýval krajčír Július Botto. Druhá bomba zasiahla obytný dom Štefana Dalloša, redaktora z Nitry, ulica 14. marca

č. 23 (dnes ulica Fraňa Mojtu). Tretia bomba zasiahla obytný dom Dr. Jána Jablonického na tej istej ulici č.21. Oba domy boli zničené. Posledná, štvrtá bomba najväčšieho kalibru spadla na roh telocvične Štátnej meštianskej školy, demolovala múr ale našťastie nevybuchla. Lietadlo po nálete pokračovalo v smere východným smerom.

Tento útok bol prekvapivý a neočakávaný (jednalo sa o sólový vzdušný útok), na ktorý nereagovala ani hlásna služba CPO ani protivzdušná obrana letiska. Pri nálete nepriateľského lietadla neprišiel nikto o život a zranenie ťažšieho rázu utrpel iba Adam Schwartz s manželkou Emíliou a dcéra Štefánia, ktorí boli v byte zasypaný. Po vyslobodení jednotkami CPO za pomoci hasičov boli ihneď prevezení do nemocnice v Nitre na ošetrovanie. Celková škoda na majetku sa odhadla na 1,500.000 Ks. Neskoršie hlásenia uvádzajú škodu dva milióny korún, čo je možné, keď uvážime že prvý odhad škody bol urobený v rýchlosti ihneď zrána.

Ing. Štefan Košovan

26.strana

Gymnázium nadviazalo na svojich predchodcov

Mimoriadne riaditeľské voľno bolo pre 900 študentov Gymnázia na Golianovej ulici tým najkrajším darčekom k 85. narodeninám ich školy. Učitelia si toto jubileum pripomenuli vo štvrtok na slávnostnom zasadnutí pedagogickej rady. Škola sa historicky hlási k piaristickému gymnáziu, no v podstate je pokračovateľkou Československého štátneho gymnázia Tomáša Červena a z posledného obdobia známeho „starého“ Gymnázia Eugena Gudernu. Mladý pedagogický zbor pri tejto príležitosti pozdravil aj predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica. Medzi gratulantmi nechýbal ani primátor Nitry Ferdinand Vítek, ktorý si nostalgicky zaspomínal na svoje osemročné učiteľské pôsobenie práve na tomto gymnáziu, kde učil informatiku.

Škola nadviazala na tradíciu prvého piaristického gymnázia v Nitre. Postupnými krokmi sa transformovalo na vyhľadávanú školskú inštitúciu, ktorá vďaka kvalitnému pedagogickému zboru dokáže študentov pripraviť aj na najnáročnejšie vysokoškolské štúdium, o čom každoročne svedčí vysoké percento prijatých uchádzačov.

Riaditeľka RNDr. Marta Rácova nezabudla pripomenúť strastiplnú cestu, keď pred 12-timi rokmi prišli kvôli reštitúciám o budovu v centre mesta a strechu nad hlavou našli len vďaka porozumeniu mesta v rozostavanej budove ZŠ na sídlisku Klokočina.

V tomto zložitom období, keď škole okrem priestorov na vyučovanie chýbali aj učebné pomôcky prišli na myšlienku založiť nadáciu na pomoc gymnáziu, ktorá bude poriadat' benefičné koncerty a týmto spôsobom sa usilovať o získanie finančných prostriedkov. Po desiatich rokoch existencie nadácie si škola získanými peniazmi veľmi pomohla pri skvalitňovaní vyučovacieho procesu a to najmä nákupom modernej výpočtovej techniky.

Gymnázium dodnes nemá vlastnú budovu. Nachádza sa v prenájme mesta, ktorému zriaďovateľ – NSK, platí pravidelne každý rok miliónové nájomné. To je však podľa zmluvy uzatvorenej medzi Mestom a samosprávnym krajom okamžite vrátené na ďalšie zhodnotenie vlastného majetku. Škole tak postupne pribudla jedáleň, telocvičňa i veľkolepý športový areál. Oslavy jubilea vyvrcholili vo štvrtok večer v poradí už 10. benefičným koncertom v Divadle Andreja Bagara. V takmer 4-hodinovom programe sa predstavilo 200 študentov školy, ktorí napriek náročnému štúdiu majú ešte dosť času i síl venovať sa rôznym záľubám ako je šport, hudba, tanec a spev. Výťažok z koncertu predstavoval 70 tisíc Sk, ktoré pôjdu opäť na účet nadácie a pre zlepšenie materiálnych podmienok študentov tohto gymnázia. (syn)

27.strana

Nové albumy hudobných skupín

Nitrianskej skupine Horkýže Slíže, ktorej album Alibaba a 40 krátkych songov bol najpredávanejšou platňou minulého roka, vyšla koncom októbra (18.10) nová platňa. Jej názov Ritero Xaperle Bax je netradičný a vysvetľujú ho, ako zaklínadlo z filmu Dívka na košťeti. Skupina hrá spolu už dvanásť rokov a momentálne musí s nasadením sebe vlastnej čeliť veľkej popularite.

16. novembra pokrstila svoj nový album Cesta do neba aj ďalšia úspešná nitrianska kapela GLADIATOR. Krst sa uskutočnil v známom bratislavskom hudobnom klube "BASTION". GLADIATOR zahral aj krátky koncert zo skladieb z tohto albumu. Za krstného otca si chalani zavolali Laca Lučeniča. Na albume, ktorý nahrávali v lete v Empírovom divadle v Hlohovci sa nachádza 13 skladieb, ktoré sú z pera Mika Hladkého, Georgia Babulica a Maroša Hladkého. Po krste svojho nového CD s názvom Skupinová terapia sa nitrianska skupina Desmod vybrala na jesenné turné. Skupina sa už po dvadsiatich dňoch teší zo získania zlatej platne za predaj tohto svojho najnovšieho nosiča, kčím sa vlastne potvrdila ich pevná pozícia na slovenskom hudobnom trhu. (sy)

Otvorené dvere

Druhý novembrový týždeň bol aj v Nitre v znamení európskej vedy a techniky. Ústav krajiny ekológie SAV so sídlom na Akademickej ulici v Nitre pri tejto príležitosti uskutočnil deň otvorených dverí s prednáškami pre odborníkov a verejnosť. Na programe bola aj prehliadka vývesiek, pracovísk a diskusia s vedeckými pracovníkmi. Prezentácia súčasného stavu výskumu a vedeckých poznatkov v oblasti genetiky, šľachtenia a biotechnológií rastlín, spojená s prehliadkou pracoviska sa v rámci európskeho týždňa uskutočnila aj v Ústave genetiky a biotechnológií rastlín. Dni otvorených dverí umožnili verejnosti

nahliadnuť do jej zvnútra a aspoň letmo sa oboznámiť s cieľavedomou prácou ľudí, ktorí svoj život zasvätili výskumu a vede.

Mikuláš Gál

27.strana

Úspešná aukcia

Nitrianska komunitná nadácia usporiadala v priestoroch židovskej synagógy druhý ročník aukcie výtvarných diel. Približne 80 pozvaných hostí si mohlo vybrať zo šesťdesiatich obrazov od slovenských, ale aj zahraničných autorov.

elkovo sa predalo 45 diel a vyzbieralo sa 128 500 korún. Táto suma bude použitá na financovanie projektov zameraných na pomoc handicapovaným deťom, týraným a zneužívaným deťom a deťom z detských domovov. Uzavierka predkladania projektov je 28.januára 2005. Aukcie sa zúčastnili aj hostia zo zahraničia. Donna Douglas z komunitnej nadácie v Erie v USA spolu so svojou priateľkou Julie zakúpili 11 diel a prispeli tak čiastkou vyššou ako 25 000 korún. Komunitná nadácia z Winnipegu v Kanade, ktorá už vyše dvoch rokov spolupracuje s Nitrianskou komunitnou nadáciou, poslala do aukcie dve diela od Rogera la Freniera a Teda McLachlana. Jednotlivé diela a ich autorov hosťom predstavovala Emília Domanová, licitoval Ivan Gontko. O hudobné spestrenie večera sa postarala a capella Somebody seven.

Katarína Moravčíková

Ecce homo

K vrcholom tohtoročnej výstavnej sezóny v Nitrianskej galérii určite patrila výstava Ecce Homo – Ikon inštalovaná v salóne. Bola súčasťou Bienále výtvarného umenia s kresťanskou tematikou, ktoré má svoju tradíciu od roku 1997 a uskutočňuje sa v Nitrianskej galérii pod záštitou Rady pre vedu, vzdelanie a kultúru pri Konferencii biskupov Slovenska. Výstavy boli zakaždým zamerané na spirituálne, náboženské a biblické témy a prezentovali sa na nich mnohí významní slovenskí umelci. Tento ročník zamerali na tému parafrázujúcu známy

biblický motív *veraikon* -odtlačok Kristovej tváre na šatke sv. Veroniky. Osobitosťou výstavy bola prezentácia najmladšej výtvarnej generácie, ktorá sa s tradičnou ikonografiou klasických náboženských motívov vyrovnáva posunom k súčasnosti. **Veronika Noemi Nygard** dáva protagonistom výjavu snímania Krista z kríža podobu súčasníkov. **Pavol Strucka** predstavil tragickú stránku ľudskej existencie. Prostriedkami expresívnej maľby nás pozýva nahliadnuť do mystickej atmosféry chrámu **Kamil Kozub**. Voľný vzťah k motívu krížovej cesty uplatňuje **Peter Hric**. **Jozef Tóth** zasa uplatňuje stratégie konceptuálnej tvorby a **Jana Vatrálová** vo svojich filozofických interpretáciách hľadá východiská a súvislosti od chaosu k poriadku. Originálnym spôsobom koriguje predstavu o výraze ženských svätíc **Katarína Klieštencová**, keď dekoratívnym motívom navracia do nášho maliarstva pôvod ornamentu, na ktorý výtvarné umenie snáď neprávom na čas zanevrel. Ženské výrazové kvality sú príznačné i pre tvorbu **Paulíny Lazárkovej Trizuljakovej**, ktorá sa prezentuje textilným subtílnym objektom. **Kamil Irb** sa necháva vo svojom cykle inšpirovať Knihou zo Starého zákona – Knihou múdrosti-Sýrach, pričom do kompozície svojej inštalácie zapája tiež prvky technokultúry v podobe neónových znakov (omega a znaky digitalizácie 0-1). **František Chudoba** prezentuje tému krížovej cesty v maľbách, v ktorých sleduje inováciu tradičného výrazu v modernistickom duchu.

28.strana

Spisovateľ Pavel Dvořák predstavil Zrodenie národa

Spätý s Nitrou

Autor svoj tretí diel knižnej série Stopy dávnej minulosti nemohol ani inde predstaviť ako v Nitre, pretože naše ranostredoveké dejiny Slovenov v Ponitří i Pomoraví sú nerozlučne spojené s naším mestom. Boli už pokusy rôznych zahraničných historikov umiestniť Veľkoomoravskú ríšu na Balkán, spochybniť jej existenciu na Strednom Dunaji, ale všetky sú odsúdené v seriózných vedeckých kruhoch na neúspech, pretože je tu – ako hovorí prof. M. Kučera – okolo 40 hodnoverných historických dokumentov, ktoré jednoznačne lokalizujú Pribinovo kniežatstvo, Moravanov i Nitrianskych Slovenov na Stredný Dunaj a na tejto veci nič nezmení ani politika, ktorá chce prispôbovať dejiny aktuálnym politickým zámerom. Naša starobylá Nitra je tu vyše tisícročie stále na tom istom mieste pod Zoborom na rovnomennej rieke a v nemeckých, francúzskych a najmä vo Vatikánskych archívoch sú dobre zachované listiny, ktoré potvrdzujú existenciu nášho mesta a jeho historický zástoj v dobe, keď s kristianizáciou vstúpila civilizácia aj do Karpatskej kotliny. Je tu Spis o obrátení Bavorov a Korutáncov, sú tu Fuldské letopisy a je tu najmä bula pápeža Jána VIII. Industriae Tuae, ustanovujúca nitrianske biskupstvo v r. 880, v ktorej sa doslova spomína „svätá cirkev moravská“ a „svätá cirkev nitrianska“. Potvrďuje to aj najnovšia kniha Pavla Dvořáka: Stopy dávnej minulosti, zv. 3., Zrodenie národa, ktorého slávnostná prezentácia sa uskutočnila 29. októbra v obradnej sieni mestského úradu za prítomnosti autora, zástupcu primátora Ing. F. Baláža a početných predstaviteľov kultúrnej verejnosti nášho mesta. Prezentáciu v mene Bernolákovej spoločnosti otvoril Ing. Michal Tarabčák. O spätosti diela P. Dvořáka s históriou nášho mesta prehovorila PaedDr. Mária Tancíková-Streženická. Avšak najzaujímavejšou časťou tejto slávnostnej udalosti bolo vystúpenie autora, ktorý preukázal nielen veľkú a hlbokú znalosť našich a stredo európskych dejín, ale aj svoje veľké rozprávačské umenie. Svoje poznatky a stanoviská dokumentoval opäť na

průběhůch s istým intelektuálním nadhľadom, takže účastníci prezentácie odchádzali naozaj obohatení o nové aspekty chápania našich ranostredovekých dejín na Nitriansku i v celej Karpatskej kotline.

PhDr. Emil Vontorčík

Jubileum Českého spolku

Pri príležitosti 10. výročia vzniku krajanskej organizácie sa uskutočnilo slávnostné stretnutie členov a sympatizantov regionálnej organizácie Českého spolku na Slovensku. Tento rok je pre nich jubilejný, pretože práve pred 10 rokmi založili občania českého, moravského a slezského pôvodu krajanskú organizáciu ako prostriedok pre zachovanie identity, kultúry tradície a materinského jazyka po rozdelení Československa na dva nezávislé štáty. Desiat' rokov v histórii síce neznamená mnoho, ale pre členov Spolku je to desiat' rokov úsilia organizovať na jednotlivých stretnutiach programy, ktoré by zaujali všetkých účastníkov. Je tiež treba zdôrazniť, že táto organizácia je otvorená pre všetkých, teda aj pre sympatizantov iných národností, pretože v radoch krajanskej organizácie sú ako sympatizanti prevažne občania slovenskej národnosti. Preto mohli aktivity mali za cieľ upevňovanie vzájomných vzťahov medzi českou menšinou a väčšinovým národom v podmienkach nového štátno-správneho usporiadania po roku 1993. Otvorenosť organizácie sa v minulých rokoch potvrdila na organizovaní koncertov umelcov z Českej republiky pre širokú verejnosť. Zasluhou výboru regionálnej organizácie bola v roku 2001 inštalovaná socha prvého československého prezidenta T. G. Masaryka do muzeálnej časti Zámku v Topoľčiankach. Vďaka patrí Mestu Nitra, obci Topoľčianky a tiež aj vedeniu Zámku, že pre tento akt vytvorili podmienky. V rámci programu činnosti organizácie sú aj prednášky a besedy zamerané na vysvetľovanie spoločnej histórie Čechov a Slovákov, histórie Nitry a regiónu, v ktorom členovia a sympatizanti žijú. Na prednáškach sa podieľajú okrem historikov aj vedeckí pracovníci Archeologického ústavu SAV a pedagogickí pracovníci z nitrianskych univerzít. A práve na stretnutí po desiatich rokoch od vzniku organizácie sa rekapitulovali všetky aktivity a iniciatívy. Súčasťou osláv bola výstava fotografií Mgr. Štourača z Nitry a výstava obrazov pána Součka z Nových Zámkov.

Miroslav Kohout

29.strana

Európska i slovenská veda sa otvorila zvedavcom Okolo Paríža musia zostať mokrade

Priblížiť čaro vedeckého bádania mládeži si položil za cieľ Európsky týždeň vedy a techniky, do ktorého sa minulý týždeň zapojili aj vedecko-technické pracoviská Slovenskej akadémie vied v Nitre. Hovoriť dnes o vede a technike nie je príliš moderné, ľudia oveľa viac zaujímajú rôzne klebietky o takzvaných celebritách a pritom ľudia, ktorí majú za sebou kus vedeckej a bádateľskej práce, tak zostávajú mnoho ráz anonymní a žijú v ústraní spoločenského uznania.

Určite aj z tohto dôvodu poriada EÚ týždeň vedy a techniky. Slovensko sa doň ako nový člen únie zapojilo po prvý raz a 8. novembra sa otvorili brány vedeckých ústavov, laboratórií a knižníc – to všetko sa dialo s cieľom priviesť vedu bližšie k ľuďom, spopularizovať ju a pripomenúť, že bez vedy sa spoločnosť, Európa a svet nepohnú dopredu.

Pozvanie nitrianskeho pracoviska Ústavu krajinnej ekológie SAV prijali okrem asi desiatky občanov najmä vysokoškolační z nitrianskej Univerzity Konštantína Filozofa. Riaditeľ pracoviska RNDr. Peter Gajdoš, CSc. predstavil verejnosti nitrianske pracovisko tohto interdisciplinárneho vedeckého ústavu, ktoré sa zaoberá najmä základným a aplikovaným výskumom, ako aj koordináciou, vypracovávaním krajinnokoologických metodík, plánov a projektov. Podčiarkol, že vedecké výsledky ústavu majú charakter základného, ale i strategického aplikovaného výskumu. Základný krajinnokoologický výskum zameriavajú na rozpracovávanie metodiky LANDEP, environmentálne hodnotenie územia, mapovanie biotopov a biomonitoring. Aplikovaný výskum vyplýva z celospoločenskej požiadavky a sledoval za cieľ prenos krajinnokoologických poznatkov do procesu rozhodovania, manažmentu, plánovacieho procesu a environmentálnej politiky. Súčasťou tohto výskumu je aj expertízna činnosť v oblasti krajinnej ekológie.

Študenti UKF v Nitre sa zúčastnili aj na prezentácii projektov 5. a 6. rámcového programu, ich výsledkov a využitia pre zlepšenie kvality života obyvateľov Slovenska a EÚ, pri ktorých nitrianski výskumníci úzko spolupracujú s renomovanými zahraničnými vedeckými ústavmi.

Z nich možno spomenúť úspešný projekt RULA – ETINET, ktorý sa týkal ekonomickej a technologickej podpory malých a stredne veľkých podnikov vo vidieckych oblastiach. Projekt SoBio riešil mobilizáciu potenciálu európskeho sociálneho výskumu na podporu biodiverzity a ekosystémov manažmentu.

Rozvoj turizmu v mikroregióne Svätého Jura riešili pomocou projektu Phare, ktorý je už staršieho dátumu a v súčasnosti dobieha. Rozvoj ľudských zdrojov k ochrane prírody si dal za cieľ projekt s názvom Učíme sa spolu, ktorý sa presadzoval najmä v školách.

Keďže Ústav krajinnej ekológie je členom Európskeho námetového centra pre ochranu prírody a biodiverzity so sídlom v Paríži, v rámci konzorcia riešili aj šesť projektov, týkajúcich sa vplyvu zvýšeného dusíka a fosforu na alpínsky lúčny ekosystém pri porovnávaní lokalít strednej Európy. Z regionálnych projektov si pozornosť poslucháčov zaslúžilo riešenie problematiky povodia potoka Paríž, ktoré preteká územím medzi Novými Zámkami a Štúrovom. Nachádza sa tu jeden z najväčších mokrad'ových systémov, ktorý je ohrozený človekom. Problematiku riešili komplexne s ohľadom na efektívne využívanie krajina a celého tohto povodia aj s ohľadom na zachovanie mokrad'ového systému, zvažujúc analýzy socioekologických a ekonomických pomerov. Vedci zistili, že pre budúcnosť krajiny je nevyhnutné zachovať tento systém a prestať s vysušávaním mokradí.

Hlavným cieľom Ústavu krajinskej ekológie zostáva zastavenie biodiverzity v európskom regióne, ktoré je vytýčené do roku 2010. Deje sa tak v spolupráci s vedeckými ústavmi členských krajín EÚ, ktorá prísne žiada, aby každý výskum mal zmysel a bol aplikovateľný pre reálny život.

Ludmila Synaková

REGISTER ČLÁNKOV

uverejnených v mesačníku NITRA v roku 2004

Mestský úrad - mestské zastupiteľstvo

Novoročný príspevok primátora F. Víteka č. 1/1

Školstvo ako najväčší problém 1/2

Reprezentačný ples Mesta Nitra č. 1/5

Zrodila sa nová tradícia - reprezentačný ples – č.2/1

Vyrovnaný rozpočet mesta – č.2/3

Pre Nitru najvyšší rating – č.2/2

Hľadáme strategického investora – č.2/4

Samospráva bez bariér – č.2/12

Informácie z občasnika Chrenovej – č.2/23

Poradia si riaditelia so stratou? – č.3/1

Predalo sa 80 percent bytov – č.3/3

Diskriminácia v mestskej hromadnej doprave – č.3/2

Viceprimátor F. Baláz v Bojniciach – č.3/4

Prioritou byty a sociálna oblasť – č.3/6

Mercedesy v MHD – č. 3/7

Kronika oknom do minulosti – č.3/8, č.4/8

Na poloprázdné školy nemáme – č.4/1

Na Chrenovej vyrastie nákupné centrum – č.4/2

František Baláz: Pulzujúca tepna Starého mesta – č.4/5

Stop divokým skládkam – č.4/22

Vznikne na Kalvárii rómske centrum? – č.4/29

Poštár šetrí peniaze – č.4/29

Schválili záverečný účet mesta za rok 2003 – č.5/2

Primátor ocenil učiteľov – č.5/4

Daniel Balko: Diely si zaslúžia väčšiu pozornosť – č.5/7

Nové školské obvody – č.5/32

Anton Letko: Vráti sa na Borinku život? – č.6/7

Začali sa prípravy na realizáciu priemyselného parku – č.7/8-2

Čo riešili kontrolóri – č.7/8-3

Racionalizácia siete materských škôl – 7/8-5

Anton Kretter: Pre spokojnejší život na Chrenovej – 7/8-7-8

Prichádza nemecký investor - 7/8 - 6

Cena mesta pre archeológa Jozefa Vladára – č.7-8/1

Vznikne na Levickej ceste súkromná ZŠ – č.7-8/2

Miloš Dovičovič: Z Klokočiny nebude len nocľaháreň – č.7-8/7-8

Cena mesta A. Pažitnému: Doživotne verní Nitre a Nitranom – č.9/1

Prenájom na 50 rokov – č.9/2

Klára Malejčíková: Zobor a Dražovce spájajú rovnaké bolesti – č.10/7

Prípravy na zriadenie priemyselného parku – č.10/9

Dvojdňové zasadnutie mestského zastupiteľstva – č.11/2

Vznikla spoločnosť Priemyselný park – č.11/3

Nováčikom pomôže podnikateľský inkubátor – č.11/4

Vo voľnom čase na Hôrku – č.11/4

Štyristo pracovných miest – č.11/5

Pomník obetiam komunizmu – č.11/6

Výhra v Zlatom Erbe – č.11/6

Helena Palková: Priemysel a obchod sa sústredil v Krškanoch – č.11/7

ŽIVOT V MESTE

Voľný čas na Dieloch 1/5

Mestské služby sa na zimu pripravili 1/5

Pošta pre Čermáň a Klokočinu 1/6
Nitrianske Vianoce 1/7
Synagóga ako aukčná sien 1/28
Večera v azylovom dome – č.2/5
Ľuďom chýba sebadôvera (rozhovor s F. Mikloškom) – č.4/7
Fašiangy, Turíce – č.4/9
Slovenská republika od 1.5. súčasťou EÚ – č.5/1
Nová kapitola v dejinách – č.5
Priemyselný park by vyriešil nezamestnanosť – č.5/5
Na Klokočine vznikne oddychová plocha – č.5/6
Diely si zaslúžia väčšiu pozornosť – č.5/7-8
Nová tvár nitrianskej tržnice – č.5/9
Nitrianska kvetná nedeľa – č.5/11
Kaufland musí stáť inde – č.6/12
Filmoví fanúšikovia sú bez kín – č.6/4
Mesto vydiera súkromný podnikateľ – č.6/4
Nastane v Nitre dopravný kolaps? – č.6/5
Živió pre 100-ročného jubilanta – č.7/8-
Ženy do mestskej polície – 7-8/11
V lete redukcia spojov – 7-8/11
Príde KIA stavať do Nitry? – č.7-8/3
Investujú do ekobusov – č.7-8/9
Klokočinský jarmok – č.7-8/11
Volajte linku záchrany – č.7-8/11
Odštartoval nový školský rok – č.9/3
Jedáleň pre dôchodcov – č.11/11

OFICIÁLNE NÁVŠTEVY

Návšteva predsedu vlády M. Dzurindu 1/3
S ministrom o doprave 1/4
Predseda NR SR zavítal do Nitry – č.4/3
Nestraťme vlastnú tvár – č.6/9

PARTNERSKÉ VZŤAHY

Fotoreportáž Nitrana v Naperville
Zbierka kníh pre knižnicu v Báčskom Petrovci – č.5/6
Delegácia v B. Petrovci – č.7/8-3
NISYS v Osijeku – č.6/7 – 4
Poznáte partnerské mestá – č.7-8/12-13
Radi sa k nám vracajú – 7-8/15
Rozvíja sa intenzívna partnerská spolupráca – č.9/30-31
Zavítali k nám priatelia – č.10/10
Holandské skúsenosti – č.10/11
S hudbou obleteli svet – č.11/1
Videomost Nitra – Zoetermeer – č.11/10

CESTOVNÝ RUCH

Kostoly sa otvorili pre turistov 1/8
Na Regiontoure a Slovakiatoure – č.2/7
Do Viedne po skúsenosti – č.2/25
Nitra na výstave Slovakiatour – č.3/9
Nitrianska kráľovská vína cesta – č.5/30-31
Učili si sv. Urbana – č.7-8/35

ČINNOSŤ NADÁCIÍ A ZDRUŽENÍ

Dôchodcovia sa v klube nenudia – č.2/11
Podporia aj vaše nápady – č.3/12
Mladí filantropi – č.4/12
Nitrianska komunitná nadácia rozdeľovala – č.4/30
Podporili 15 projektov – č.5/12
Projekty pre radosť – č.9/26
Klub darcov rozdeľoval – č.11/12

KULTÚRA

Slíže siahli po slávikovi 1/11
Motorky sa z múzea odsťahovali 1/12
S fotoaparátom v ruke 1/12
Zbory mestu 1/22
Literárny večer s A. Pažitným 1/23
Máme tvorivého prezidenta – č.2/6
Strieborný večer Evy Pavlíkovej – č.2/22
Tanečné divadlo Láska a smrť – č.3/7
Nový časopis Slniečnik – č.3/10
Dve výstavy o Slováckoj – č.3/11
Premeny v diele M. Dečovej – č.3/11
Tri sestry očarili pražské publikum – č.3/23
Nepočujúci vystavovali v salóne – č.3/25
Posol z raja – č.3/27
Fotografie štyroch kontinentov – č.3/30
Valentínsky večer – č.3/30
V salóne Juraj Čutek – č.3/31
Nová kniha o Nitre – č.3/33
V galérii Akcent o Nitre – č.4/11
Petzwalov okruh – č.4/22
Plot – pohľad divadla VYDI na holokaust – č.4/26
Po 10-krát Zorba – č.4/27
Bezkyšlíkovce bez vzduchu – č.4/27
Najmilší koncert roka – č.5/11
Nitrianska kvetná nedeľa – č.5/11
Prehliadka divadiel krajín V4 – č.5/23
Pikino si získal porotu – č.5/22
Krutý osud sochy – č.5/24
Stretnutie s Dvořákovcami – č.5/24
Hudobné konfrontácie – č.5/25
Andersen v knižnici – č.5/25
Najväčšie cigánstvo – č.5/27
Čierna komédia – č.5/27
Vyšiel piaty almanach Nitra – č.5/29
Veľká Morava v Nitre (spomienka na putovnú výstavu) – č.5/30
Testosterón ťahákom – č.6/26
Pocta V. Beniakovi – č.6/11
Musica sacra: Sakrálna hudba očarila – 7-8/ 9
Amfo a diafoto – č.7-8/29
Pod'te s nami do krajine fantázie – č.7-8/31
Ková koncepcia mestských slávností Nitra, milá Nitra – č.7-8/4-5
Zahraniční Slováci v Nitre – č.7-8/6
Klokočinský jarmok – č.7-8/11
O čom sníva Alena Bugárová – č.9/29
Klokočinu ovládla jarmočná atmosféra – č.10/4
Bažant kinematograf – č.10/22
Jubilanti Hilda Augustovičová a Milan Kiš – č.10/26
Eva Ruthová: Duša nitrianskych besied – č.10/30
Divadlo A. Bagara na prahu 55.sezóny – č.10/31
Gitarová hudba – č.11/23
Jozef Dóczy : Doživotne verný jednému divadlu – č.11/25
Tolkienovská poetika v Starom divadle – č.11/27
Divadelný hit norway.today – č.11/27
Zrkadlá Márie Žilfkovej – č.11/31

ŠKOLSTVO

Špeciálnym ZŠ tvorivosť nechýba 1/11
Poradia si riaditelia so stratou? – č.3/1
Nová fakulta SPU – č.3/11
V SPŠ potravinárskej vychovávajú odborníkov – č.-3/29
Čo riešili kontrolóri – č.7/8-3
Nezmar a Ozvena medzi najlepšimi – č.6/28

Vznikne na Levickej ceste súkromná ZŠ – č.7-8/2
Keď vedomosti nie vždy stačia – č.7-8/12
Seniori sa učenia neboja – č.9/28
Odštartoval nový školský rok – č.9/3
Štart do života – č.10/23
Jubileum univerzity – č.11/27

ZDRAVOTNÍCTVO

Detský „dia“ deň – č.6/23
Zdravie ako najväčšia hodnota – č.7-8/14
Uzatvorený svet autistov – č.7-8/16
Cumlíky do pôrodnice nepatria – č.7-8/34
O pľúcnych chorobách – č.10/12

OSOBNOSTI

J. Ch. Korec - cirkevná a morálna autorita – č. 2/24-25
Život Jozefa Vladára spätý s archeológiou – č.2/29
Ján Mrva – prvý mestský policajný komisár – č.3/22
Eugen Filkorn – č.5/28
Chudobný miliardár – č.5/31
Jazykovedec Ábel Král – č.5/29
Anton Živčic: Život nie je herecká úloha – č.6/24
Ocenenie pre Imricha Okenku – č.6/22
Štefan Holič: Nositeľ duchovných hodnôt – č.9/27
Historik a lokálpatriot Štefan Košovan – č.10/28

ARCHEOLÓGIA

Prekvapivé objavy na Mlynskej ulici – č.7-8/37

ZAUJÍMAVOSTI – REPORTÁŽE, ROZHOVORY

Prvoradá je pre mňa rodina – rozhovor so Z. Vítekovou – č.2/8-9
História ako ekonomický faktor – č.3/24
Záchranári v akcii – č.6/26
Dobrovoľník Olivier Renier: Vybral som si neznámu krajinu – č.6/10
Šťastie na trinástom poschodí – č.7-8/32-33
Netradičný detský tábor – č.7-8/10
Dámske klubové stretnutie – č.7-8/23
Ako Nitrianka Daniela Šinkorová dobila stovežatú – č.9/24
Povolanie: Turistická sprievodkyňa – č.10/24-25
Volajte linku pomoci – č.10/27
Inšpirácie spoza oceánu – č.10/29

HISTÓRIA

Zoborské jazierko vzniklo z bane – č.2/28
Župný dom v premenách storočí – č.2/26-27
Nitra ako mekka motoristov – č.2/31
Župný dom v premenách storočí – č.3/26
História dražovského kostola – č.3/28
S chorobou do Krankasy – č.3/31
Turci idú – č.4/25
Explózia a oheň v Urbančikovej drogérii – č.4/28
Eso nemeckej Luftwaffe – č.5/28
Sága rodu Mlynekovcov – č.7-8/38-39
Dve vody alebo „két víz“ – č.11/26
Životný príbeh Miloša Mičíka – č.11/28
Bernolák sa vrátil do Nitry – č.11/30

FOTOREPORTÁŽE NA OBÁLKE

Vianoce pod Zoborom- č.1
Reprezentačný ples Mesta Nitry – č.2
Z otvorenia výstavy Ľudia v meste – č.3
Najúspešnejší športovci – č.4

Fašiangová nálada pod Zoborom – č.4
V apríli sme volili prezidenta – č.5
Oslávili sme vstup do EÚ – č.6
Park na Sihoti na deň detí – č.7-8
Pribinove slávnosti – č.9
Koho viezla divadelná loď – č.10

ŠPORT

Súrodenecké dvojice v nitrianskom hokeji – č.2/32
Siahajú po titule majsteriek – č.2/30
Zvít'azili Hrozenská a Mičíková – č.4/31
Dajme im šancu (zdravotne postihnutým) – č.5/32
Výhra v Challenge day 7-8/10
Nitra žila univerziádou – č.7-8/37
Nitrianska školská liga – č.11/32
Športový deň nitrianskych ZŠ – č.11/32

Nitra na snímkach z minulosti

OBÁLKA – zadná strana